

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૭૯૯/૨૦૦૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ વાય કોગ્જે

અને

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ સમીર જે. દવે

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

લઘુભાઈ જીવાભાઈ બજનિયા

=====

ઉપસ્થિતિ

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી એલ. બી. દાભી, એ પી પી

વિરોધી (ઓ)/સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી પ્રતીક બી બારોટ (૩૭૧૧)

=====

કોરમ:માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ વાય કોજે

અને

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ સમીર જે. દવે

તારીખ:૨૯/૦૧/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ એ વાય કોજે દ્વારા)

૧. સત્ર કેસ નંબર ૮૯/૨૦૦૦માં હિમ્મતનગર ખાતેના એડિશનલ સેશન્સ જજ, સાબરકાંઠા દ્વારા પસાર કરાયેલા ૦૭/૦૭/૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે રાજ્ય દ્વારા હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવે છે.વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, સેશન્સ કોર્ટ સામાવાળા—

આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ગુનાઓમાંથી મુક્ત કર્યો હતો.

૨. આ કેસ એક ઘટનાથી ઉદભવ્યો છે, જ્યાં ૧૯/૦૩/૨૦૦૦ પર "હોળી" તહેવાર હતો અને ૦૭-૦૦ વાગ્યે, ફરિયાદી ગંગાબેન અને પતિ પ્રતાપભાઈ ઘરે હતા.તે સમયે સામાવાળા આરોપી લઘુ બાજાનિયા અને તેની પત્ની વચ્ચે ઝઘડો થઈ રહ્યો હતો.તેથી, ફરિયાદી અને તેના મૃત પતિ હસ્તક્ષેપ માટે ગયા.તે સમયે લઘુના હાથમાં છરી હતી અને તે તેની પત્નીને મારવા જઈ રહ્યો હતો.તે સમયે ફરિયાદીના પતિએ દરમિયાનગીરી કરી હતી.સામાવાળા-આરોપીએ ફરિયાદીના પતિના પેટ પર છરી મારી હતી અને ત્યારબાદ સામાવાળા-આરોપી ભાગી ગયો હતો.ત્યારબાદ, ફરિયાદી તેના મૃત પતિને ખેડબ્રહ્મા ખાતે રિક્ષામાં ખાનગી હોસ્પિટલમાં લઈ ગઈ અને ત્યારબાદ તેને વધુ સારવાર માટે હિમ્મતનગર સિવિલ હોસ્પિટલમાં લઈ ગઈ, જ્યાં સારવાર દરમિયાન તેને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.આ સંબંધમાં ફરિયાદીએ હિમ્મતનગર ટાઉન પોલીસ સ્ટેશનમાં ૨૧/૦૩/૨૦૦૦ પર ફરિયાદ નોંધાવી હતી.

૩. અપીલકર્તા-રાજ્ય માટે જાણીતું એપીપીએ રજૂઆત કરી હતી કે આ એક એવો કેસ છે જેમાં સામાવાળા-આરોપી અને તેની પત્ની વચ્ચે ઝઘડો થઈ રહ્યો હતો અને તે સમયે, ફરિયાદીના મૃતક-પતિએ દરમિયાનગીરી કરી હતી, જે

દરમિયાન સામાવાળા-આરોપીએ મૃતકના પેટ પર છરીના ઘા માર્યા હતા, જેના કારણે સારવાર દરમિયાન તેનું મોત થયું હતું. આ ઘટનાને ફરિયાદી ગંગાબેન, પીડબ્લ્યુ નંબર ૧, આંક ૧૦ દ્વારા નજરે જોવામાં આવી છે, જે ઘટના દરમિયાન ખૂબ જ હાજર હતી.

૩.૧ એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે મૃતકનો પુત્ર-પરેશભાઈ, પીડબ્લ્યુ નંબર ૨, દર્શાવે છે કે ૧૨ પણ ઘટના સમયે હાજર હતો અને તેના જુઝાનીમાં પણ તેણે વર્ણવ્યું છે કે જ્યારે તેના મૃતક-પિતાએ દરમિયાનગીરી કરી ત્યારે સામાવાળા-આરોપીએ પેટની ડાબી બાજુએ ગંભીર છરીઓ મારી હતી.

૩.૨ એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ અને એફ. એસ. એલ. રિપોર્ટના રૂપમાં તબીબી પુરાવાઓએ પણ કાર્યવાહીના કેસને સમર્થન આપ્યું છે કે પેટ પર ગંભીર પ્રહારને કારણે મૃત્યુ થયું છે. વધુમાં, સામાવાળા-આરોપીના કહેવા પર મુદ્દામલ લેખની છરી પણ મળી આવી હતી, જે શોધ પંચનામા દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત થાય છે.

૩.૩ તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે મુદ્દામલ લેખ છરી અને મૃતકના કપડા પર મળેલું લોહી એક જ જૂથના હતા. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આ પાસાને પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવતું નથી.

જ. આની સામે, સામાવાળા-આરોપીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે એક ઘટના માટે અને ૧૯/૦૩/૨૦૦૦ પર બનેલી ઘટનામાં, પીડબ્લ્યુ-૧ દ્વારા એફઆઈઆર દાખલ કરવામાં ૩ દિવસનો વિલંબ થાય છે, તે મૃતકની પત્ની છે જેણે વિલંબ માટે વાજબી સમજૂતી આપી નથી અને હાથ પરના કેસને નિર્ણાયક અસર કરે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પીડબ્લ્યુ-૧ (આંક ૧૦) તે મૃતકની પત્ની છે અને કેસની એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી છે, તેમણે અલબત્ત તેમની મુખ્ય તપાસમાં સામાવાળા-ઓરિજિન દ્વારા કરવામાં આવેલી છરીની ઈજા વિશે જણાવ્યું હતું. મૃતક પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે, ત્યારબાદ તેનો પુત્ર પીડબ્લ્યુ-૨ ઘટના સ્થળે પહોંચી રહ્યો છે. તેણીના પુરાવા અનુસાર, મૃતકને ઘટના પછી તરત જ ડૉ. જાનીના ક્લિનિકમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને તે પ્રથમ સારવાર કરનાર ડૉક્ટર છે, ત્યારબાદ તેને હિમ્મતનગરની સિવિલ હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યો હતો, ઓપરેશન કરવામાં આવ્યું હતું અને સારવાર દરમિયાન તેનું અવસાન થયું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ડૉ. જાનીને આપવામાં આવેલા તેના પ્રારંભિક તબીબી ઇતિહાસમાં, તેણીએ જણાવ્યું છે કે મૃતકને ટ્રેક્ટર પરથી નીચે પડતા ઈજાઓ થઈ હતી અને એક ખીલીએ તેને ટક્કર મારી હતી, જે ખૂબ જ નિર્ણાયક ખુલાસો છે જે રેકૉર્ડ પર આવતો નથી કારણ કે જો તે સામાવાળા-મૂળ દ્વારા હુમલો હોય તો પીડબ્લ્યુ -૧ ને આવા

ખોટા તબીબી ઇતિહાસ આપવાની જરૂર કેમ હતી તે અંગે કોઈ કારણ બહાર આવતું નથી.આરોપી.

૪.૧ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તપાસ અધિકારીની પીડબ્લ્યુ-૬ (આંક ૨૨) તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી અને પીડબ્લ્યુ-૧ના ૧૬૧ સી. આર. પી. સી. પોલીસના નિવેદનમાં તેનો સામનો કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તેણી સામાવાળા-મૂળના ઘરે પહોંચી હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું નથી.ચીસો સાંભળીને આરોપીએ તેણીને બે બાબતોમાં અવિશ્વસનીય સાક્ષી બનાવી, પ્રથમ, મૃતકને ટ્રેક્ટર પરથી પડતી વખતે ખીલીની ઈજા થઈ હોવાનો પ્રારંભિક ખુલાસો અને પોલીસ નિવેદનમાં આ કેસના નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકેના તેના દાવાને નકારી કાઢવામાં આવેલી ભૌતિક ભૂલ.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પીડબ્લ્યુ-૧ના દાવાને તેના પુત્રની જુબાની દ્વારા ચકાસવામાં આવે છે, એટલે કે, નરેશભાઈની પીડબ્લ્યુ-૨ તરીકે તપાસ કરવામાં આવે છે, તે પોતાની જુબાનીમાં જુબાની આપવા જાય છે કે તેની માતા દ્વારા કરવામાં આવેલી ચીસો પર, તે ઘટના સ્થળે પહોંચે છે અને માત્ર તેની માતા (પીડબ્લ્યુ-૧) અને તેના પિતા (મૃત) ની હાજરીની નોંધ લે છે, જેમાં સામાવાળા-મૂળની હાજરીનો કોઈ દૂરસ્થ સંદર્ભ નથી.આરોપી, તેના પુરાવાઓનો એક ભાગ પણ છે જે સૂચવે છે કે પીડબ્લ્યુ-૧ સામાવાળા-મૂળ આરોપીને બિનજરૂરી રીતે ખેંચીને ગુનાની વાસ્તવિક ઉત્પત્તિને દબાવી દે છે, જે પ્રારંભિક ખુલાસા અને ડૉ. જાની સમક્ષ

તબીબી ઇતિહાસને ધ્યાનમાં રાખીને તેણીને જાણીતા કારણોસર આઈપીસીની કલમ ૩૦૨ ની સુનાવણીનો સામનો કરે છે.

૪.૨ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પીડબ્લ્યુ-૧-ફરિયાદીને સંપૂર્ણ રીતે વિશ્વસનીય ન કહી શકાય અને જો તે સંપૂર્ણ રીતે અવિશ્વસનીય ન હોય અને સાક્ષીઓની ત્રીજી શ્રેણીમાં ન તો સંપૂર્ણ રીતે વિશ્વસનીય હોય કે ન તો સંપૂર્ણ રીતે અવિશ્વસનીય હોય, તો અદાલતે સાવચેતી રાખવી પડશે અને વિશ્વસનીય જુબાની, સીધી અથવા પરિસ્થિતિજન્ય દ્વારા સામગ્રી વિગતોમાં સમર્થન શોધવું પડશે, પરિણામે, વળતો જવાબ એ છે કે પીડબ્લ્યુ-૧ ની ભૌતિક વિગતોમાં તેના પોતાના પુત્રની કોઈ પુષ્ટિ નથી, તે પીડબ્લ્યુ-૨ છે કે અન્ય કોઈ પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ સ્ત્રોતોમાંથી, જેમાં અન્ય પેરિફેરિયલનો સમાવેશ થાય છે. તબીબી પુરાવા, એફ. એસ. એલ. અને સેરોલોજીકલ અહેવાલોના રૂપમાં પુરાવા તેમજ કથિત રીતે ઉપયોગમાં લેવાતા હથિયારની પુનઃપ્રાપ્તિ અને શોધ અને તે સંબંધમાં પંચ સાક્ષીના પરિણામી પુરાવા.

૪.૩ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પીડબ્લ્યુ-૨ (આંક ૧૨) અને તેની પાસેથી સમર્થન માંગવામાં આવ્યું છે કે તે પણ સમયસર ઘટના સ્થળે પહોંચ્યો છે અને વાસ્તવિક ઘટનાનો સાક્ષી છે પરંતુ તે પોતે તેની માતાએ ચીસો પાડી હતી, સાક્ષીઓ સામાવાળાના ઘરે પહોંચ્યા હતા.આરોપી, તે ઘરે પહોંચતા જ,

સામાવાળા-મૂળ.ત્યાં સુધીમાં આરોપી ભાગી ગયો હતો.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બીજી તરફ પીડબ્લ્યુ-૧ તેની મુખ્ય તપાસમાં પણ મૃતકના પેટ પર છરીની ઈજા થયા પછી પુષ્ટિ કરે છે કે તેનો પુત્ર (પીડબ્લ્યુ-૨) ઘટના સ્થળે પહોંચ્યો હતો, તેથી પીડબ્લ્યુ-૨ નો પુરાવો કોઈ પણ રીતે પીડબ્લ્યુ-૧ ની ભૌતિક વિગતો પરની જુબાનીને સમર્થન આપતો નથી સિવાય કે મૃતકને ડૉ. જાનીના કિલનિકમાં લઈ જવામાં આવે છે જ્યાં તે સુસંગત રહે છે.આ ઉપરાંત, છરી પર 'બી' રક્ત જૂથ મળી આવ્યું હોવા છતાં, પીડબ્લ્યુ-૨ દ્વારા કોઈ સમર્થન ન મળ્યું હોવાના પુરાવા મળી આવ્યા છે, હકીકત એ છે કે ડિસ્કવરી પંચનામાના બંને પંચો પીડબ્લ્યુ-૪ અને પના રૂપમાં ૧૯ દર્શાવે છે અને તેમને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, હકીકત એ છે કે સામાવાળાના કપડાં પર લોહી મળ્યું નથી-આરોપી એક્સએસએલ અને સેરોલોજિકલ રિપોર્ટ્સ પણ કથિત રીતે છરી પર મળી આવેલા પેપર-બુકના પૃષ્ઠ-૭૩ અને ૭૬ પર અનુક્રમે ૩૦ અને 'બી' રક્ત જૂથ દર્શાવે છે. કાયદાના, વર્તમાન જેવા કેસમાં સમર્થનના એક ભાગ તરીકે કાર્યવાહીના કેસને પૂરક બનાવવો.

૪.૪ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પી. ડબ્લ્યુ.-૧ અને પી. ડબ્લ્યુ.-૨ના સંસ્કરણોમાં બહાર આવી રહેલા કાર્યવાહીના સુસંગત કેસ અનુસાર, મૃતકની પત્ની અને પુત્રને શરૂઆતમાં એક ડૉ. જાનીના ખાનગી કિલનિકમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, કારણ કે પ્રારંભિક તબીબી ઇતિહાસ અને જે રીતે મૃતકને

કમનસીબે ઈજા થઈ હતી તેને જોતા, ફરિયાદી પક્ષ માટે અને સદભાગ્યે બચાવ પક્ષ માટે, ન તો ડૉ. જાનીની તપાસ કરવામાં આવી છે કે ન તો તે ચોક્કસ તબીબી ઇતિહાસ રેકૉર્ડ પર આવ્યો છે સિવાય કે દસ્તાવેજ દ્વારા ૫૦ પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યો છે અને આકસ્મિક મૃત્યુ પ્રવેશ વિશેના કેટલાક સંદર્ભો નોંધવામાં આવ્યા છે.તેથી, ડૉ. જાનીની તપાસ ન થવાને કારણે, ફરિયાદી પક્ષ સામે અને બચાવ પક્ષની તરફેણમાં પ્રતિકૂળ તારણ યોગ્ય રીતે દોરવામાં આવ્યું છે.

૪.૫ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા-આરોપી જ્યારે તેની બિન-હાજરી અને ફરિયાદી પક્ષના કેસના એકંદર રંગ સાથે સંબંધિત ઘટનામાં ભાગ ન લેવા વિશે ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને સ્પષ્ટ હોય, ત્યારે તેને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો ચુકાદો આપવામાં આવે છે.

૫. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પર અવલોકિત દસ્તાવેજો રાખ્યા પછી, એવું લાગે છે કે સામાવાળાઓ-આરોપી સામેના કેસને સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે નીચેના મૌખિક પુરાવા પર આધાર રાખ્યો હતો:-

નંબર	સાક્ષીનું નામ	આંક નંબર

૧	ગંગાબેન પ્રતાપભાઈ ઠાકરડાની જુબાની	૧૦
૨	નરેશભાઈ પ્રતાપભાઈ ઠાકરડાની જુબાની	૧૨
૩	ડો. ધનેશકુમાર બરોલિયાની જુબાની	૧૩
૪	બાબુભાઈ ડાભીની જુબાની	૧૮
૫	બાબુભાઈ પંચાલની જુબાની	૨૧
૬	મનુભાઈ બ્રહ્મભટ્ટની જુબાની	૨૨
૭	આઈ. ઓ. જગતસિંહ રાઠોડની જુબાની	૨૮

પ.૧ ફરિયાદી પક્ષે નીચેના દસ્તાવેજ પુરાવા પર પણ આધાર રાખ્યો હતો:-

નંબર	વિગત	આંક નંબર
૧	મૃત્યુ પ્રમાણપત્રનું કારણ આપવા માટે ચાદીને તબીબી અધિકારીને મોકલવામાં આવી	૧૫
૨	મૃત્યુનું કારણ જાણવા મેડિકલ ઓફિસરને પોલીસ રિપોર્ટ મોકલવામાં આવ્યો	૧૬
૩	પોસ્ટમોર્ટમ નોટ	૧૭
૪	ડિસ્કવરી પંચનામા	૧૮
૫	આરોપીના મૃતદેહનો પંચનામા	૨૦
૬	ફરિયાદ	૨૩

૭	પંચનામાની પૂછપરછ કરો	૨૪
૮	ઘટનાના સ્થળનો પંચનામા	૨૫
૯	કપડાનો પંચનામા	૨૬
૧૦	એફએસએલ રિપોર્ટ	૩૦

૬ આરોપ, આંક ૪ નીચે પ્રમાણે ઘડવામાં આવ્યો હતો:—

“૧૯/૦૩/૨૦૦૦ પર, લગભગ ૧૯ વાગ્યે:૦૦ કલાકો સુધી, તમે આરોપી અને તમારી પત્ની ગંગાબેન લક્ષુભાઈ વચ્ચે ઝઘડો થઈ રહ્યો હતો.તે સમયે, ફરિયાદી ગંગાબેન પ્રતાપભાઈ અને મૃતક પ્રતાપભાઈ વર્સિંગભાઈએ બચાવમાં દખલ કરી હતી.તે સમયે, તમે આરોપી મૃતક સાક્ષી પ્રતાપભાઈ પર ગુસ્સે થયા હતા અને તેમના પેટ પર છરી વડે પ્રહાર કર્યો હતો, જેના પગલે તેઓ ૧૭ વર્ષની વયે મૃત્યુ પામ્યા હતા:૧૦ ૨૦/૦૩/૨૦૦૦ ના કલાકો જ્યારે તેની સારવાર ચાલી રહી હતી અને તેથી, આવા કૃત્ય સાથે, તમે આરોપીએ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો છે.”

૭. ફરિયાદી પક્ષે તબીબી અધિકારી-ડૉ. ધનેશકુમાર બરોલિયાના પુરાવા પર આધાર રાખ્યો છે, પીડબ્લ્યુ નંબર ૩, આંક ૧૩, જેમણે પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું

છે.પોતાની જુબાનીમાં તેમણે તીક્ષ્ણ હથિયાર વડે ત્રણ ઈજાઓનું વર્ણન કર્યું છે.આ સાક્ષીએ અભિપ્રાય આપ્યો છે કે ઈજાઓ મુદ્દામલ લેખને કારણે થઈ શકે છે.તે જ સમયે, તેમના કોસ-નિરીક્ષણમાં, તેમણે એવું પણ મંતવ્ય આપ્યું છે કે ઈજા નંબર ૧ મુદ્દામલ લેખ સિવાયના કોઈપણ તીક્ષ્ણ કટીંગ હથિયારને કારણે થઈ શકે છે અને ઈજા નંબર ૧ પોતે જ મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતું નથી.કોર્ટે એવું પણ અવલોકન કર્યું છે કે તેમની જુબાનીમાં ઈજાઓનું વર્ણન કરતી વખતે, તેમણે પ્રથમ ઈજાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે જે દર્શાવે છે કે ઈજા નંબર ૧ પર ટાંકા લેવામાં આવ્યા હતા જે અગાઉની સારવાર સૂચવે છે.

૭.૧ ઈજા નંબર ૧ નું ઉપરોક્ત વર્ણન, જ્યાં ટાંકા પ્રતિબિંબિત થાય છે, તે ફરિયાદી પક્ષના સંસ્કરણનો સંદર્ભ ધરાવે છે જે એફ. આઈ. આર. માં જ બહાર આવી રહ્યું છે કે મૃતકને જમીન પર પડેલા ખીલી પર ટ્રેક્ટર પરથી પડવાને કારણે ઈજા થઈ હતી.

૮. અદાલત ફરિયાદી-પીડબ્લ્યુ નંબર ૧-ગંગાબેનના પુરાવાનો ઉલ્લેખ કરીને આ મુદ્દા પર વિસ્તૃત વર્ણન કરી શકે છે, જે એકમાત્ર સાક્ષી છે, જેની જુબાની પર, ફરિયાદી પક્ષના સમગ્ર કેસ પર આધાર રાખવામાં આવે છે.તેણીના મુખ્ય પુરાવાઓમાં, તેણી મૃતકને થયેલી ઈજા પર તરત જ ડૉ. જાનીને હિમ્મતનગરની સિવિલ હોસ્પિટલમાં લઈ જતા પહેલા તેમની મુલાકાત લેવાનો ઉલ્લેખ કરે

છે.કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, બચાવ પક્ષે ઈજાના વર્ણન અને જે રીતે ઈજા થઈ તે અંગે ડૉ. જાનીને પ્રશ્ન પૂછ્યો છે અને આ સાક્ષીએ જવાબ આપ્યો છે કે ડૉ. જાની પહેલાં તેણે કહ્યું હતું કે મૃતક ટ્રેક્ટર પરથી ખીલી પર પડી ગયો હતો.જો કે, તેમણે સ્પષ્ટતા કરી છે કે ડૉ. જાનીના કહેવા પર જ તેમણે પોતાની જુબાની અને એફ. આઈ. આર. માં આ રજૂ કર્યું હતું કારણ કે ડૉ. જાનીએ તેમને કહ્યું હતું કે જો આ પાસું તબીબી કેસના કાગળોમાં નોંધવામાં આવે તો જ તેઓ સારવાર માટે આગળ વધશે.તે જ સમયે, કોર્ટ પીડબ્લ્યુ નંબર ૬-મનુભાઈ મોહનભાઈ બ્રહ્મભટ્ટ દ્વારા ૨૩ પ્રદર્શિત કરાયેલી એફ. આઈ. આર. નો પાછા ઉલ્લેખ કરી શકે છે, ૨૨ પ્રદર્શિત કરે છે, જે એએસઆઈ હતા અને પીડબ્લ્યુ નંબર ૧ ની ફરિયાદ નોંધી હતી.

૯. ત્યારબાદ કોર્ટ પીએસઆઈ જગતસિંહ રાઠોડ-પીડબ્લ્યુ નંબર ૭, આંક ૨૮, જે તપાસ અધિકારી હતા, તેમના પુરાવાનો સંદર્ભ લઈ શકે છે.આ સાક્ષીએ તેની કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં જણાવ્યું છે કે તપાસ દરમિયાન, તે રેકૉર્ડ પર આવ્યું હતું કે પ્રાથમિક સારવાર ડૉ. જાનીની હોસ્પિટલમાં આપવામાં આવી હતી અને આ સંબંધમાં તેણે ડૉ. જાનીનું નિવેદન પાછા નોંધ્યું હતું અને આવા નિવેદનના રેકૉર્ડિંગ દરમિયાન, ડૉ. જાનીએ જણાવ્યું હતું કે જમીન પર પડેલા ખીલી પર ટ્રેક્ટર પરથી પડવાને કારણે ઈજા થઈ હતી.ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા નોંધાયેલા પુરાવા પોતે બે સિદ્ધાંતો રજૂ કરે છે, પ્રથમ મૃતકની પીડબ્લ્યુ નંબર ૧ પત્ની દ્વારા છરી

વડે હુમલો કરવા સંબંધિત અને બીજું ટ્રેક્ટર પરથી નખ પર પડવાથી થયેલી ઈજા.સામાવાળા માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલ પીડબ્લ્યુ નંબર ૧ ના પુરાવા પરથી બંને આવૃત્તિઓ બહાર આવી રહી હોવાથી, પીડબ્લ્યુ નંબર ૧- ફરિયાદી અંશતઃ વિશ્વસનીય અને અંશતઃ અવિશ્વસનીય સાક્ષીની શ્રેણીમાં આવશે અને તે સંજોગોમાં, પીડબ્લ્યુ નંબર ૧ ના પુરાવાની પુષ્ટિ કરવી આવશ્યક છે.

૧૦. આવા સમર્થનના હેતુ માટે, ફરિયાદી પક્ષે પીડબ્લ્યુ નંબર ૨-નરેશભાઈ ઠાકરડાના પુરાવા પર આધાર રાખ્યો છે, જે મૃતકનો પુત્ર રર દર્શાવે છે.જો કે, આ સાક્ષીના મુખ્ય પુરાવાઓનું અવલોકન સૂચવે છે કે તે આ ઘટનાનો સાક્ષી નથી.પોતાની જુબાનીમાં જ તેણે સંકેત આપ્યો છે કે તેની માતાનો હોબાળો અને બૂમો સાંભળીને તે સામાવાળા-આરોપીના નિવાસસ્થાન તરફ દોડી ગયો હતો અને આરોપીએ તેના પિતાને છરીના ઘા કર્યા હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.આગલી સજામાં, તેણે જુબાની આપી છે કે જ્યારે સાક્ષી ઘટના સ્થળે પહોંચ્યો ત્યારે સામાવાળા-આરોપી પહેલેથી જ ભાગી ગયો હતો.આ પોતે જ સૂચવે છે કે આ સાક્ષી પ્રત્યક્ષદર્શી નથી, પરંતુ તેની માતા-પીડબ્લ્યુ નંબર ૧ દ્વારા આપવામાં આવેલા સંસ્કરણનું પાલન કર્યું હતું.કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં પણ તેણે જુબાની આપી છે કે તેની માતાની બૂમો સાંભળીને જ્યારે તે સ્થળ પર પહોંચ્યો ત્યારે ઘટના સ્થળે માત્ર તેની માતા અને ઘાયલ પિતા જ હતા.

૧૧. કોર્ટના મતે, પીડબ્લ્યુ નંબર ૨નું સંસ્કરણ પોતે પીડબ્લ્યુ નંબર ૧ના સંસ્કરણ દ્વારા સંચાલિત છે અને પીડબ્લ્યુ નંબર ૨ પ્રત્યક્ષદર્શી હોવાનું જણાતું નથી, જે સ્વતંત્ર રીતે પીડબ્લ્યુ નંબર ૧ના સંસ્કરણને સમર્થન આપી શકે છે.અન્ય સમર્થન ડિસ્કવરી પંચનામાના સ્વરૂપમાં છે, જે આંક ૧૯ દ્વારા પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યું છે.જોકે, શોધ પંચનામાનું આંક કરવા માટે, પીડબ્લ્યુ નંબર ૪-બાબુભાઈ ડાભી, આંક ૧૮ની તપાસ કરવામાં આવી છે અને અન્ય સાક્ષી બાબુભાઈ પંચાલ-પીડબ્લ્યુ નંબર ૫, આંક ૨૧ છે.આ બંને સાક્ષીઓએ કાર્યવાહીના કેસને ટેકો આપ્યો નથી અને તેમને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે.પ્રતિકૂળ જાહેર થયા પછી પણ, ફરિયાદી પક્ષ શોધ પંચનામાના અમલના સમર્થનમાં કોઈ વધુ હકીકત બહાર લાવવામાં અસમર્થ છે.

૧૨. કોર્ટ હવે તપાસ અધિકારી, પીએસઆઈ જગતસિંહ રાઠોડ-પીડબ્લ્યુ નંબર ૭, આંક ૨૮ ની જુબાની પર વિચાર કરશે.પોતાની જુબાનીમાં, તેમણે માત્ર બે પંચ સાક્ષીઓની મદદથી શોધ પંચનામાના અમલનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, પરંતુ ક્યાંય પણ પંચનામાની સામગ્રીનું વર્ણન કર્યું નથી અને તેથી સર્વોચ્ચ અદાલતે **રાજેશ અને અન્ય વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્યના કેસમાં, ૨૦૨૩ (૧૫) એસ. સી. સી.,** પર૧ માં અહેવાલ આપ્યો છે, પંચ સાક્ષીને પોતાને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યા હોવાના કારણે આઈ. ઓ. ની જુબાનીના આધારે શોધ પંચનામાની

સ્થાપના કરવામાં આવી હોવાનું ન કહી શકાય.કોર્ટના અભિપ્રાયમાં, ભારતીય પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૭ હેઠળ કથિત રીતે શોધ પંચનામાને એકમાત્ર સાક્ષીના સંસ્કરણની પુષ્ટિ તરીકે ગણી શકાય નહીં.

૧૩. અંતે, કોર્ટે ડૉ. જાનીની તપાસ કરવામાં ફરિયાદી પક્ષની નિષ્ફળતાને પણ ધ્યાનમાં લીધી છે, જે પ્રથમ સારવાર કરનાર ડૉક્ટર હતા અને હકીકત એ છે કે પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર તબીબી અધિકારીના નિવેદનને ધ્યાનમાં રાખીને, તે રેકૉર્ડ પર આવ્યું હતું કે પોસ્ટમોર્ટમ કરતી વખતે, તેણે નોંધ્યું હતું કે ઈજા નંબર ૧ પર ટાંકા હતા, જે ડૉ. જાની દ્વારા શસ્ત્રક્રિયાના હસ્તક્ષેપનો સંકેત આપે છે.કોર્ટના મતે, ડૉ. જાનીને જે નિવેદન આપવામાં આવ્યું હતું તે સમયના સંદર્ભમાં પ્રથમ હતું, તેથી તેઓ ભૌતિક સાક્ષી બન્યા હતા.જો કે, અદાલતના મતે, ફરિયાદી પક્ષ સાક્ષી તરીકે તેની તપાસ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હોવાથી, તે ફરિયાદી પક્ષ માટે જીવલેણ સાબિત થશે.

૧૪. આ સંબંધમાં (૨૦૦૧) ૬ એસ. સી. સી., ૧૪૫માં નોંધાયેલા તખાજી હીરાજી વિરુદ્ધ ઠાકુર કુબસિંગ ચમનસિંગ અને અન્યોના કેસમાં કોર્ટ સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરી શકે છે.પેરા-૧૯માં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:-

“૧૯. સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવા બદલ ફરિયાદી પક્ષના કેસમાં દોષ શોધવા પર ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલી ટીકાનો પણ આવો જ કિસ્સો છે.તે સાચું છે કે જો કોઈ ભૌતિક સાક્ષી, જે ઘટનાની ઉત્પત્તિ અથવા ફરિયાદી પક્ષના કેસના આવશ્યક ભાગને ઉજાગર કરે છે, તેને વિશ્વાસપૂર્વક અન્યથા સામે લાવવામાં ન આવે, અથવા જ્યાં ફરિયાદી પક્ષના કેસમાં અંતર અથવા નબળાઈ હોય, જે સાક્ષીની તપાસ કરીને પૂરી પાડવામાં આવી હોત અથવા સુધારવામાં આવી હોત, જેની તપાસ ઉપલબ્ધ ન હોવા છતાં, ફરિયાદી પક્ષનો કેસ ખામીથી પીડિત હોવાનું કહી શકાય અને આવા ભૌતિક સાક્ષીને અટકાવવાથી અદાલતને ફરિયાદી પક્ષ સામે પ્રતિકૂળ નિષ્કર્ષ કાઢવાની ફરજ પડશે કે જો સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી હોત તો તે ફરિયાદી પક્ષના કેસને સમર્થન આપતો ન હોત.બીજી બાજુ જો પહેલેથી જ જબરજસ્ત પુરાવા ઉપલબ્ધ હોય અને અન્ય સાક્ષીઓની તપાસ માત્ર પહેલેથી જ રજૂ કરેલા પુરાવાઓનું પુનરાવર્તન અથવા નકલ હશે, તો આવા અન્ય સાક્ષીઓની બિન-તપાસ સામગ્રી ન હોઈ શકે.આવા કિસ્સામાં કોર્ટે રજૂ કરેલા પુરાવાના મૂલ્યની તપાસ કરવી જોઈએ.હકીકતોની અદાલતે પોતાને પૂછવું જોઈએ કે શું કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, આવા અન્ય સાક્ષીની તપાસ કરવી જરૂરી હતી, અને જો એમ હોય તો, શું આવા સાક્ષી તપાસ કરવા માટે ઉપલબ્ધ હતા અને હજુ સુધી અદાલતમાંથી અટકાવવામાં આવી રહ્યા હતા.જો

જવાબ હકારાત્મક હોય તો જ પ્રતિકૂળ અનુમાન લગાવવાનો પ્રશ્ન ઊભો થઈ શકે છે.જો પહેલેથી જ તપાસ કરાયેલા સાક્ષીઓ વિશ્વસનીય હોય અને તેમના મુખમાંથી આવતી જુબાની નિર્દોષ હોય તો કોઈ અન્ય સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવાના તથ્યથી પ્રભાવિત થયા વિના તેના પર સુરક્ષિત રીતે કાર્યવાહી કરી શકે છે.વર્તમાન કેસમાં આપણે જોઈએ છીએ કે ઓછામાં ઓછા ૫ સાક્ષીઓ છે જેમની ઘટના સ્થળે હાજરી છે અને જેમણે ઘટના જોઈ છે તેના પર બિલકુલ શંકા કરી શકાતી નથી.બચાવ પક્ષ દ્વારા એવું સૂચન પણ કરવામાં આવ્યું નથી કે તેઓ ઘટના સ્થળે હાજર ન હતા અને તેમાં ભાગ લીધો ન હતો.આ સાક્ષીઓને થયેલી ઈજાઓ માત્ર નાની નથી અને ચોક્કસપણે સ્વ-લાદવામાં આવી નથી.સાક્ષીઓમાંથી કોઈની પણ આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે અગાઉ દુશ્મનાવટ નહોતી અને તેઓ જૂઠું બોલવાનું દેખીતી રીતે કોઈ કારણ નથી.આ સાક્ષીઓ દ્વારા આ ઘટનાની ઉત્પત્તિ બહાર લાવવામાં આવી છે.હકીકતમાં, ગામના ચોકમાં ફરિયાદી પક્ષ અને આરોપી વ્યક્તિઓની હાજરી વિવાદિત નથી.કેવી રીતે ઠાકુરોના અહંકારને ઠેસ પહોંચી હતી જેના કારણે ઉગ્ર બોલાચાલી થઈ હતી તે પણ વિવાદમાં નથી.ત્યારબાદ હુમલો થયો હતો.જો ઘટનાનું સ્થળ ચોક હતું તો તે બંને પક્ષો વચ્ચે અચાનક અને પૂર્વ-આયોજિત લડાઈ નહોતી.જો આરોપી વ્યક્તિઓ તેમના ઘરે પહોંચી ગયા હોત અને ફરિયાદી પક્ષના સભ્યોએ તેમનો પીછો કર્યો હોત

અને આરોપી વ્યક્તિઓના ઘરની નજીક હુમલો શરૂ કર્યો હોત, તો તે કદાચ આરોપી વ્યક્તિઓના આત્મરક્ષાનો કેસ ગણી શકાય, જેમાં આરોપી વ્યક્તિઓને થયેલી ઈજાઓ અંગે સ્પષ્ટીકરણ ન આપવું એ મહત્વ ધરાવતું હોત.વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશ શે મૌખિક અને પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાઓની પ્રશંસા કરીને અનુમાન લગાવ્યું છે કે આ ઘટના સ્થળ ચોક હતું, આરોપી વ્યક્તિઓના ઘરની નજીકનું સ્થળ નહીં.ગામના અન્ય લોકો અથવા ચુસ્ત દોરડા નૃત્ય કલાકારોની પાર્ટી દ્વારા આનાથી વધુ કંઈ જાહેર થઈ શક્યું ન હોત.રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા દર્શાવે છે કે અને તે ખૂબ જ સ્વાભાવિક લાગે છે કે, જેમ જ ઝપાઝપી શરૂ થઈ ત્યારે ગામના બધા લોકો અને ચુસ્ત દોરડા નૃત્ય કલાકારો તેમના પગ પર બેસી ગયા.તેઓ આખી ઘટના જોઈ શક્યા ન હોત.વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશ શે તમામ નજરે જોનારા સાક્ષીઓના નિવેદનોની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે અને તેમને સુસંગત અને વિશ્વસનીય ગણાવ્યા છે.ઉચ્ચ અદાલતે આંખની જુબાનીની તપાસ અને વિશ્લેષણ કરવા માટે કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો જેથી સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા મેળવેલા ઘણા તારણોની ચોકસાઈ પર શંકા થઈ શકે.પક્ષકારો માટે વિદ્વાન સલાહકારની સહાયથી અમે રજૂ કરેલા પુરાવાઓમાંથી પસાર થયા છીએ અને અમારી સ્વતંત્ર પ્રશંસા પર અમે પ્રત્યક્ષદર્શીઓને તેમના ઘટનાના વર્ણનમાં સુસંગત અને વિશ્વસનીય શોધીએ છીએ.અમારા મતે

અન્ય સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવાથી ફરિયાદી પક્ષના કેસમાં કોઈ નબળાઈ આવતી નથી.”

૧૫. રાજેશ પ્રસાદ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય અને (૨૦૨૨) ૩ એસ. સી. સી. ૪૭૧ માં નોંધાયેલા અન્ય એક કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયથી પણ કોર્ટ મજબૂત થઈ શકે છે, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટે સેશન્સ કોર્ટના નિર્ણયને ઉથલાવી દેવાની હાઈકોર્ટની સત્તા અંગેના કેસ કાયદાની તપાસ કરી છે, જ્યાં અન્ય અભિપ્રાય શક્ય છે. (૨૦૦૭) ૪ એસ. સી. સી. ૪૧૫ માં નોંધાયેલા ચંદ્રપ્પા અને અન્યો વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય સહિતના કેસની તપાસ કરતા, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામેની અપીલ પર કાર્યવાહી કરતી વખતે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ સંબંધિત સામાન્ય સિદ્ધાંતોને દૂર કર્યા છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે અપીલ અદાલત પાસે પુરાવાની સમીક્ષા, ફરીથી પ્રશંસા અને પુનર્વિચાર કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે, જેના આધારે નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે. જો કે, અપીલ અદાલતે ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે નિર્દોષ જાહેર થવાના કિસ્સામાં આરોપીની તરફેણમાં બેવડી ધારણા છે. પ્રથમ, ગુનાહિત ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ નિર્દોષતાની ધારણા તેના માટે ઉપલબ્ધ છે, અને તે પછી, નિર્દોષ જાહેર થયા પછી, ધારણાને વધુ મજબૂત, પુનઃપુષ્ટિ અને મજબૂત બનાવવામાં આવે છે, અને તેથી, જ્યારે પણ બે વાજબી તારણો શક્ય હોય ત્યારે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે, સામાન્ય રીતે, સર્વોચ્ચ

અદાલત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષ જાહેર કરવાના તારણોને ખતેલ પહોંચાડશે નહીં.

૧૬. કોર્ટે સેશન્સ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશનો પણ અભ્યાસ કર્યો છે અને શોધી કાઢ્યું છે કે સામાવાળાઓ-આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરતી વખતે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા નક્કર અને ભરોસાપાત્ર કારણો સોંપવામાં આવ્યા છે.

૧૭. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્ટને વિવાદિત ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી.તેથી અરજી રદ કરવામાં આવે છે.જામીન બોન્ડની ચૂકવણી કરવામાં આવે છે.રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત સેશન્સ કોર્ટમાં પરત મોકલવામાં આવે.

(એ વાચ કોગ્જે)

(સમીર જે દવે)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા

ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*